

नेपाल राजपत्र

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड ४२) काठमाडौं, माघ १५ गते २०४६ साल (अतिरिक्ताङ्क ५६ (ख))

भाग ३

श्री ५ महाराजाधिराजका प्रमुख सचिवालय
राजदरबारको सूचना

साहेबज्यू तथा चौतरिया सम्बन्धी नियमावली, २०४६

श्री ५ महाराजाधिराज वीरेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवबाट मुख्य साहेबज्यू, साहेबज्यू, मुख्य चौतरिया र चौतरियाको मानको खातीर मान पदवी पाउनेहरूको मनोनयन, खारेजी, योग्यता, भत्ता, सुविधा तथा आचार आदि विषयलाई सामयिक रूपमा नियमबद्ध गर्न वान्छनीय भएकोले नेपाल अधिराज्यको संविधान, २०४७ द्वारा १२१ बमोजिम यो नियमावली बनाइ जारी गरिबक्सेको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः—

(१) यी नियमहरूको नाम “साहेबज्यू तथा चौतरिया सम्बन्धी नियमावली, २०४६” रहेको छ ।

(२) यो नियमावली तुरन्त लागू हुनेछ ।

२. परिभाषा:— यो नियमावलीमा —

(क) “श्री ५ भवाले” श्री ५ महाराजाधिराजलाई संबोधन मएको सम्मन
पर्दछ ।

9066
आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

- (ख) “मुख्य साहेबज्यू, साहेबज्यू, मुख्य चौतरिया र चौतरिया” भन्नाले श्री ५ बाट प्रदान गरिबक्सने मुख्य साहेबज्यू, साहेबज्यू, मुख्य चौतरिया र चौतरियाको मानको खातिर मानको पद सम्मनु पर्दछ ।
- (ग) “समिति” भन्नाले नियम ५ बमोजिम मनोनयन सिफारिशको लागि श्री ५ बाट गठन गरिबक्सने समितिलाई सम्मनु पर्दछ ।
- (घ) “परिवार” भन्नाले नियम ४ को उपनियम २ को खण्ड (क) र (ख) को पुस्ताभित्रका बंशजमा एकभन्दा बढी दाजु भाइ वा अविवाहिता ३५ वर्ष उमेर पुगेका दिदी, बहिनीहरू भिन्न भिन्न छुट्टिएर बेगला-बेगले बसेक परिवारलाई सम्मनु पर्दछ ।

३. मनोनयन :-

श्री ५ बाट समय-समयमा अन्यथा हुकुम बक्सेमा बाहेक मौसूफबाट उपयुक्त सम्भिक्सेमा समितिको सिफारिशमा देहाय अनुसार मानको खातिर मानको पदमा मनोनीत गर्न सकिबक्सनेछ ।

(क) मुख्य साहेबज्यू	एकजना
(ख) साहेबज्यू	नौजना
(ग) मुख्य चौतरिया	एकजना
(घ) चौतरिया	चारजना

४. योग्यता :-

- (१) यो नियमावली बमोजिम योग्यता पुगेको व्यक्ति मुख्य र.हेबज्यू, साहेबज्यू, मुख्य चौतरिया र चौतरियाको पदमा मनोनीत हुन सक्नेछ ।
- (२) नियम ७ का अधीनमा रही मनोनयनका लागि योग्य हुन प्राथमिकताको क्रम देहायबमोजिम हुनेछ :-
 - (क) समय-समयमा नेपाल अधिराज्यको राजगदीमा राज होइबक्सेका श्री ५ महाराजाधिराजका पुरुषतर्फका सन्तानमा मौसूफ सहित मुख्य साहेबज्यू तथा साहेबज्यूको हकमा चार पुस्तादेखि सात पुस्तासम्मका बंशज र मुख्य चौतरिया, चौतरियाको हकमा आठ पुस्तादेखि दश पुस्तासम्मका बंशज ।
 - (ख) खण्ड (क) मा उल्लिखित पुस्ता भित्रका सबभन्दा नजीकको पुस्तामध्ये प्रत्येक परिवारबाट मिल्न सकेसम्मका एकजना । तर

90165 (२)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ ।

त्यस्ता नजीकको पुस्तामा एकभन्दा बढी व्यक्ति भएमा उमेरको जेष्ठताले प्राथमिकता पाउनेछ ।

(ग) यो नियमको खण्ड (क) र (ख)को पुस्ताभित्र प्राथमिकताको क्रमानुसार मुख्य साहेबज्यू, साहेबज्यू, मुख्य चौतरिया र चौतरियाको पदमा मनोनयन हुन कुनै पुरुष नभई स्त्री व्यक्ति भएमा त्यस्ता स्त्री व्यक्ति अविवाहिता रही ३५ वर्षको उमेर पुगिसकेको रहेछ भने निज पनि उक्त पदको लागि योग्य हुन सक्नेछ ।

तर यस खण्ड बमोजिम कुनै स्त्री व्यक्तिको उक्त पद पाई सकेपछि विवाह भएमा सो पदबाट स्वतः खारेज भएको मानिनेछ ।

(घ) बंशजको नाताले नेपालको नागरिक तथा हिन्दू धर्मावलम्बी हुनु पर्नेछ ।

(ड) मनोनीत हुन कम्तीमा २१ वर्ष उमेर पुस भएको हुनुपर्नेछ ।

५. समिति :-

श्री ५ महाराजाधिराजबाट यो नियमावली बमोजिम मुख्य साहेबज्यू, साहेबज्यू, मुख्य चौतरिया र चौतरियाहरूको मनोनयनका लागि तथा पदबाट हटाउन वा मृत्युपछि निजको पत्नीको जीवन निर्वाहको लागि जीवनवृत्ति प्रदान गर्न भौमूफका हजूरमा सिफारिश चढाउन देहाय बमोजिमको समिति गठन गर्न सकिबक्सनेछ:

(क) मुख्य साहेबज्यूको हकमा :-

(१) राजपरिषद् स्थायी समितिका सभापति	- अध्यक्ष
(२) राजदरबार सम्बन्धी मन्त्री	- सदस्य
(३) हाकिम, प्रमुख राजदरबार पदाधिकारी कार्यालय -	"
(४) प्रमुख सचिव वा सचिव, प्रमुख सचिवालय -	"
(५) सचिव, प्रमुख राजदरबार पदाधिकारी कार्यालय -	"
(६) हाकिम, राजकीय सम्पत्ति कोष विभाग	- सदस्य-सचिव

(ख) साहेबज्यूको हकमा :-

(१) राजपरिषद् स्थायी समितिका सभापति	- अध्यक्ष
(२) मुख्य साहेबज्यू	- सदस्य
(३) हाकिम, प्रमुख राजदरबार पदाधिकारी कार्यालय -	"
(४) प्रमुख सचिव वा सचिव, प्रमुख सचिवालय -	"
(५) सचिव, प्रमुख राजदरबार पदाधिकारी कार्यालय -	"
(६) हाकिम, राजकीय सम्पत्ति कोष विभाग	- सदस्य-सचिव

१०६९

(३)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(ग) मुख्य चौतरियाको हकमा :-

(१) राजपरिषद् स्थायी समितिका सभापति	- अध्यक्ष
(२) मुख्य साहेबज्यू	- सदस्य
(३) हाकिम, प्रमुख राजदरबार पदाधिकारी कार्यालय	- "
(४) प्रमुख सचिव वा सचिव, प्रमुख सचिवालय	- "
(५) सचिव, प्रमुख राजदरबार पदाधिकारी कार्यालय	- "
(६) हाकिम, राजकीय सम्पत्ति कोष विभाग	- सदस्य-सचिव

(घ) चौतरियाको हकमा:-

(१) राजपरिषद् स्थायी समितिका सभापति	अध्यक्ष
(२) मुख्य साहेबज्यू	सदस्य
(३) हाकिम, प्रमुख राजदरबार पदाधिकारी कार्यालय	"
(४) प्रमुख सचिव वा सचिव, प्रमुख सचिवालय	"
(५) मुख्य चौतरिया	"
(६) सचिव, प्रमुख राजदरबार पदाधिकारी कार्यालय	"
(७) हाकिम, राजकीय सम्पत्ति कोष विभाग	सदस्य-सचिव

६. सुविधा:-

मुख्य साहेबज्यू, साहेबज्यू, मुख्य चौतरिया र चौतरियालाई देहाय बमोजिमको सुविधा उपलब्ध हुनेछः

- (१) (क) कुनै सरकारी वा गैंह सरकारी पदमा नियुक्त भइरहेको भएमा सो पद छाइनुपर्ने छैन र पछि त्यस्तो कुनै पद ग्रहण गर्न पनि सक्नेछन् । त्यस्तो कुनै सरकारी वा गैंह सरकारी पदमा रहे वापत कुनै पारिश्रमिक पाउने रहेछ भने यस नियमावली बमोजिम पाउने पारिश्रमिकको अतिरिक्त सो पनि लिन पाउनेछन् ।
- (ख) आफ्नो उपचार गराउँदा चिकित्सकको प्रमाण सहित तीन महीना भित्र विल पेश गरेमा विल बमोजिम लागेको खर्चको पचास प्रतिशत औषधि उपचार खर्च पाउनेछन् ।
- (ग) राजदरबार सम्बन्धी कामको सिलसिलामा भ्रमण गर्नु परेमा राजप्रासाद सेवा नियमावली बमोजिम दैनिक भत्ता तथा भ्रमण भत्ता पाउनेछन् ।

- (घ) मुख्य साहेबज्य, साहेबज्यू, मुख्य चौतरिया र चौतरियाको मृत्यु उप्रान्त निजको विवाहिता पत्नीले जीवन निर्वाहिका लागि श्री ५ का हजूरमा विन्तिपत्र चढाएमा श्री ५ बाट यस नियमावलाका नियम ५ को क, ख, ग र घ अन्तर्गत गठित समितिको परामर्श लिई मौसूफबाट मृतकको पद अनुसारको मासिक पारिथमिकको पचास प्रतिशतमा नबद्दने गरी जीवनवृत्ति प्रदान गर्न सकिबकसनेछ ।
- (ङ) ६० वर्ष उमेर पुगिसकेकाहरूको लागि कुनै पनि समारोहमा उपस्थित हुन अनिवार्य हुनेछैन ।
- (२) (क) मुख्य साहेबज्यलाई टेलिफोन र इन्डनको सुविधा राजप्रासाद सेवा नियमावली बमोजिम हुनेछ ।
- (ख) मुख्य साहेबज्य, साहेबज्यू, मुख्य चौतरिया र चौतरियाहरूले राजप्रासाद सेवा नियमावली अनुसारको बडादशै खर्च पाउनेछन् ।
- (ग) मुख्य साहेबज्य, साहेबज्यू, मुख्य चौतरिया र चौतरियाहरूले निजकी विवाहिता पत्नी सुत्केरी भएमा सुत्केरी खर्च, छोरा वा छोरीको पाश्नी खर्च, ब्रतबन्ध खर्च, विवाह खर्च र कृया खर्च मासिक पारिथमिकको एक तिहाई $\frac{1}{3}$ का दरले श्री ५ बाट प्रदान गर्न सकिबकसनेछ ।
- (घ) मनोनीत मुख्य साहेबज्य, साहेबज्यू, मुख्य चौतरिया र चौतरियाहरूलाई उमेरको हदबाट अवकास गरिने छैन ।

७. आचरण र कर्तव्यः—

मुख्य साहेबज्य, साहेबज्यू, मुख्य चौतरिया र चौतरियाले देहायबमोजिमका आचरण पालन गर्नु पर्नेछः—

- (क) राजपरिवार र शाह बंशजको परम्परा र प्रतिष्ठाको पूर्ण सम्मान गरी वफादार रहनु पर्नेछ ।
- (ख) राजपरिवार र शाह बंशजको मर्यादा र प्रतिष्ठाको प्रतिकूल हुने किसिमको अशोभनीय आक्षेप लाग्ने आचरण वा व्यवहार गर्न गराउन हुने छैन ।
- (ग) आफ्नो पदलाई माध्यम बनाइ कुनै आर्थिक प्रलोभन वा मोलाहिजामा लाग्न र लगाउन हुने छैन
- (घ) राष्ट्र, राजपरिवार र नेपाली समाजलाई अहित हुने कुनै कुरा थाहा भए वा देखिएमा मुख्य साहेबज्यले प्रमुख राजदरबार पदाधिकारी मार्फत र

१०८९ (५)

अन्य साहेबज्यू, मुख्य चौतरिया तथा चौतरियाहरूले मुख्य साहेबज्यू मार्फत श्री ५ का हजूरमा जाहेर गर्नु पर्नेछ ।

- (ङ) राजपरिवारको कुनै पनि सदस्यको अन्तिम संस्कार गर्नु परेमा धार्मिक विधि अनुसार सो सम्पन्न गर्न तत्पर रहनु पर्नेछ ।
- (च) श्री ५ बाट समय-समयमा बक्सेको निकासा बमोजिम कार्य गर्नु पर्नेछ ।
- (छ) स्वीकृति बेगर कुनै विदेशी नागरिकसित विवाह गर्न पाउने छैन ।
- (ज) स्वीकृति बेगर कुनै पनि विदेशी नागरिकको सेवा गर्न पाउने छैन ।
- (झ) मुख्य साहेबज्यूले साहेबज्यूहरूको र मुख्य चौतरियाले चौतरियाहरूको वंशावली मिलाइ तथार राख्नु पर्नेछ ।

८. पारिश्रमिक:-

मुख्य साहेबज्यू, साहेबज्यू, मुख्य चौतरिया र चौतरियाले आ-आफ्नो पदको कर्तव्य पालन गरेसम्म राजप्रासाद सेवा नियमावली बमोजिमको पारिश्रमिक पाउने छन् ।

९. आचरण पालन नगरेमा खारेज गर्न सकिने:-

नियम ७ बमोजिमको आचरण पालन नगर्ने मुख्य साहेबज्यू, साहेबज्यू, मुख्य चौतरिया र चौतरियालाई श्री ५ बाट नियम ५ को समितिको सिफारिशमा निजको पदबाट हटाउन सकिबक्षमनेछ ।

१०. खारेजी र बचाउँ:-

- (१) साहेबज्यू तथा चौतरिया सम्बन्धी नियमावली, २०३४ खारेज गरिएको छ ।
- (२) यो नियमावली लागू हुनु भन्दा अघि मनोनीत साहेबज्यू तथा चौतरियाहरू यो नियम बमोजिम मनोनीत भएका मानिने छन् ।

११. यो नियम बमोजिम हुने:-

अन्य नियमहरू र निशानहरूमा जेसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि यस नियमावलीमा व्यवस्था भएका विधय जतिमा यही नियमावली बमोजिम हुनेछ ।

हुकुम बक्से बमोजिम,

रेवतीरमण खनाल

श्री ५ महाराजाधिराजका प्रमुख सचिव

(६)

मुद्रण विभाग, सिहदरबार, काठमाडौंमा मुद्रित ।

आधिकारिकता मुद्रण ~~विभाग~~ बाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ ।